

Frica față în față cu frica

Tabloul plasticianului norvegian Edvard Munch *Strigătul* (eu l-aș intitula *Groaza* sau *Frica*) poate fi întâlnit destul de frecvent, mai ales în media electronică.

Această imagine plastică a făcut, cred, înconjurul lumii cine știe de câte mii de ori. E aproape la fel de comună precum, spre exemplu, acel craniu negru, cu două oase încrucișate („Atenție: moarte!”), care se afișează pe pilonii de înaltă tensiune, sau ca acel coș de gunoi cu inscripția „Păstrați curățenia”, spre care sunt îmbrâncite simbolurile comuniste: secera și ciocanul (vă mai amintiți, poate, anul 2002, Greva Generală Anticomunistă, Orașul Libertății...).

Ei bine, tocmai tabloul acesta îmi apare în fața ochiului minții atunci când mă gândesc la rezultatele alegerilor pentru administrația publică locală din 5 și 19 iunie a.c. din republica noastră. Imaginea picturii *Strigătul* îmi apare, de altfel, ca în oglindă, adică: o frică privește în ochi o altă frică.

Cei care l-au votat pe tânărul Dorin Chirtoacă (și a trebuit să traversez de două ori România pe diagonală ca să fac acest lucru, așa cum au făcut-o, de altfel, și mulți dintre tinerii noștri, revenind, anume în acest scop, acasă, de la Cluj sau București) au apreciat, fără îndoială, și calitățile lui de manager al orașului. Dar, nu în ultimul rând, au dorit să se sprijine de verticalitatea lui Dorin Chirtoacă*, văzându-se iar amenințați de românofobia de grotă a PCR, adică:

– cu Dorin Chirtoacă orașul trăiește mai demn, localnicii se simt mai la ei acasă și respiră mai în voie; vorbesc românește mai liber, iar cei care nu cunosc româna se străduiesc să arate o civilizație îngăduință;

– cu Dorin Chirtoacă România nu mai e o sperietoare, ci un alt stat românesc, membru al Uniunii Europene, țară cu care, așa sau altfel, ne vom uni într-o Europă în care ne vom REGăsi, atât cultural, cât și economic și geografic, în care Europă hotarele sunt oarecum transparente;

– cu Dorin Chirtoacă sărbătorile sunt sărbători, ele nu sunt înecate în gălgâială de vin și bere, iar Crăciunul poate fi întâmpinat, cu toată lumea civilizată, în 25 decembrie și nimeni nu te împiedică să mai sărbătorești o dată, pe vechi, dacă dorești, cu bunica;

– Dorin Chirtoacă nu e un căpătuit peste noapte, un mafiot, ci – caz rar în ziua de azi – un om onest, un apărător al legii și al celor drepte.

A te lipsi de toate aceste libertăți este de neîngăduit, iată de ce, cu toată lehamitea pentru tabloul politic general din Republica Moldova, în turul doi al scrutinului, lumea l-a scos totuși din nou, ca prin foc (!), pe Dorin Chirtoacă primar (fără însă să-i dea, cu regret, și un Consiliu Municipal majoritar de dreapta – lucru destul de grav, dar ne oprim aici). FRICA, deci... Cetățeanul nostru autohton a votat, măcar în al 12-lea ceas, din frică să nu piardă elementarele sale libertăți.

Pe de altă parte, electoratul contracandidatului Igor Dodon, cu care acesta era cât pe ce să ia cârma Chișinăului, s-a extins vădit și, de astă dată, nu prin votul celor morți, cum a fost în parlamentarele din 2009, ci (susține în interviul semnalat Constantin Cheianu) prin completarea rândurilor votanților cu tineri slavofili, care s-au ridicat și ei (pădure tânără!) în ultimii 20 de ani. Dar cum e posibil așa ceva?!... ne întrebăm:

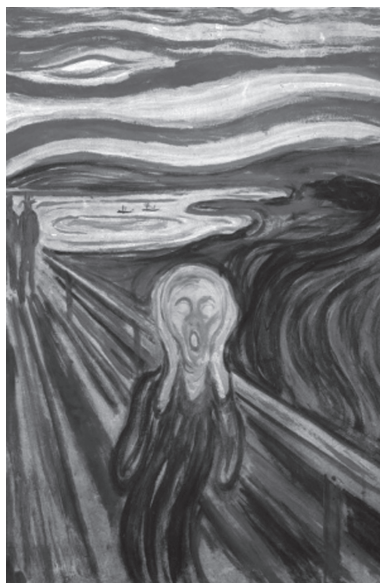
– au nu sunt ei, acești tineri, acei care de 20 de ani deja (chiar dacă noi mai suntem siliți să luptăm pentru ca glotonimul limba română să intre în Constituție etc.) merg liniștiți spre liceele lor, comunicând firesc între ei: „А у нас сегодня румынский язык!”**?...

– nu sunt ei cei care, la fel ca tinerii români, nu au hotare lingvistice, cunoscând mai multe limbi străine, simțindu-se confortabil oriunde pe glob?!...

– nu sunt ei cei care, de orice naționalitate ar fi, cei pe care sperietoarea Unirii cu România, țară membră a UE, ar trebui să-i facă să se umfle de răs?!...

– nu sunt ei cei care ar trebui să aibă aspirații democratice, proeuropene, să li se facă silă de minciuna comunistă, să vadă că sunt luați de naivi și de proști, or, în timp ce ei, ca și noi toți, sunt constrânși a supraviețui Dumnezeu știe cum, o cohortă așa-zisă comunistă este, în fapt, stăpânul capitalist al Republicii Moldova?...

Pentru a contura un posibil răspuns, mă voi referi la o emisiune în limba rusă, realizată de un tânăr prezentator slavofil (o găsiți pe www.basarabia91.net). Tânărul, deloc încrâncenat, prezenta un excelent exercițiu de analiză a mentalului conaționaliilor săi

Strigătul, Edvard Munch

tineri. Din ideile evidențiate, vom vedea clar ce anume a împins tinerii vorbitori de limba rusă să alerge la vot și să se pronunțe – culmea! – antidemocratic.

America! America..., Mieczysław Górowski

Zice prezentatorul că mulți dintre acești tineri și-au creat deja familii, s-au căpătuit și cu copii, adică, s-au așezat pe viață în Republica Moldova, dar să învețe limba de stat nu se grăbesc. Limba rusă nu are viitor în Republica Moldova, afirmă el, dar suntem barem norocoși că acest proces decurge mai blând decât în Republicile Baltice, în Ucraina sau în Georgia. Comuniștii însă au promis un statut oficial limbii ruse în Republica Moldova. Copiii din familiile mixte, spune imparțial prezentatorul, merg deja foarte frecvent la școli românești, iar la angajarea în serviciu ți se cere să cunoști limba română.

Cu o nostalgie ludică, la un moment dat, tânărul întreabă retoric: Ce frumoasă era situația limbii ruse acum 25 de ani, vă amintiți? Dar ce va fi peste alți 25 de ani?... Și răspunde: În limba rusă vor vorbi numai pensionarii, adică noi, generația mea. Noi suntem ultimii care vorbim limba rusă fără accent. Și invocă un exemplu: acum opt ani, un invitat al emisiunii, un tânăr deosebit, nativ rus, din spațiul basarabean, care vorbea bine românește, dar și englezește, se dovedi că citește cu greu în limba rusă (!). Și asta la 20 de ani!, va exclama prezentatorul, concluzionând: Tinerii ruși privesc filme în limba rusă, ascultă frecvent rusa, o vorbesc, dar o cunosc aproximativ, adică, după auz!

Și s-a mai observat un fenomen: atunci când erau comuniștii la putere, în timpul întrunirilor, când se întâmpla să fie în sală barem un singur cetățean care să nu cunoască româna și cerea vorbitorului să-i vorbească pe înțeles, adică *на удобном ему языке****, acesta (și el slavofil) se conforma imediat, acum însă... Acum, vorbitorul, într-o română cu vădit accent, va întreba evaziv: Aveți cumva nevoie de interpret? Și sunt ambii ruși!, va sublinia protagonistul emisiunii, așa cum ziceam, fără umbră de încrâncenare. Și va conchide: Aceasta și este asimilarea: *большое поглощает малое*****

Va conchide că totul este conform logicii lucrurilor și va invoca exemplul americanilor albi, constrânși prin lege să accepte ca copiii lor să studieze în școli laolaltă cu copiii de culoare. Vai, cum așa, copiii mei?!... E imposibil!, ar fi exclamat ei. Acum însă acest lucru este o normalitate.

Ideile din concluzia finală m-au surprins plăcut. Zice realizatorul că, ajungând în această normalitate, omul nu numai că se conformează, găsește chiar o justificare a situației, o logică (!) și se schimbă el însuși. Eu constat doar faptul, va mai spune el, aceasta este o realitate. Și ultimul gând: Așadar, dacă ați hotărât să trăiți în Moldova, luați dicționarul și studiați, frații mei, limba română!

O logică trează, modernă, democratică. De aici, concluzia: tinerii slavofili au depus voturi antidemocratice din COMODITATE și FRICĂ, asigurându-și astfel un viitor imediat con-for-ta-bil și fără a se gândi la viitor cu adevărat. Au încercat deci, prin votul lor – procomunist doar în aparență –, să impună o regretabilă tergiversare a direcției Republicii Moldova, care direcție este, cu certitudine, și în avantajul lor.

Suntem noi oare chiar atât de groaznici?!... Este ridicol. Problema însă există: cum să-i tratăm pe tinerii alogloți de frică?... Cum să le explicăm că, de fapt, ei, ca și noi, nu au ce pierde, decât lanțurile?... Că Rusia, așa sau altfel, nu o ia nimeni în sac și nu o ducе nicăieri?... Că tinerii din Republica Moldova, de orice naționalitate ar fi, sunt în aceeași barcă și au/nu pot avea decât același viitor: unul într-o țară europeană, liberă și democratică?... Și că nu e nimeni ca să decidă în locul lor. Lucrul acesta e demonstrat cu prisosință în acești ani complicați: totul se decide prin vot și fiecare vot contează.

- * Regizorul Ion Ungureanu, într-un dialog cu dramaturgul Constantin Cheianu, i-a spus *fenomenul Dorin Chirtoacă*, dialog excepțional, pe care îl găsiți la: jurnal.md/ro/news/dupa-19-iunie-a-fi-moldovean-inseamna-a-fi-nimeni.
- ** Din rusă: Azi avem limba română!
- *** Din rusă: în limba în care îi este mai comod.
- **** Din rusă: Cel mare îl înghite pe cel mic.

Academia artei, Leszek Żebrowski